

Szanowni Państwo,

Oddajemy w Wasze ręce materiały edukacyjne projektu „Razem dla rozwoju – aktywna Edukacja Globalna w szkołach” realizowanego przez Salezjański Wolontariat Misyjny MŁODZI ŚWIATU przy wsparciu Ministerstwa Spraw Zagranicznych RP. SWM Młodzi Świata to organizacja, która wspiera mieszkańców krajów Globalnego Południa już od ponad 16 lat. Wysyłamy wolontariuszy do krajów Afryki, Ameryki Południowej i Azji, którzy pracują jako lekarze, architekci i wychowawcy. Nasza działalność w Polsce opiera się na promocji i wzmacnianiu działań edukacyjnych, szczególnie wśród dzieci i młodzieży.

Projekt, do którego zostaliście Państwo zaproszeni, jest oparty na wieloletnim doświadczeniu naszej organizacji na polu Edukacji Globalnej oraz współpracę z placówkami edukacyjnymi różnych etapów nauczania. Prowadząc spotkania lub warsztaty z zakresu Edukacji Globalnej, jak i podejmując się ewaluacji zeszłorocznego projektu, zauważyliśmy duże zainteresowanie tematyką rozwojową nie tylko wśród uczniów, ale i nauczycieli. W trosce o kształtowanie właściwych postaw młodych ludzi – w szczególności wśród dzieci i młodzieży szkolnej – stworzyliśmy projekt, który da Państwu nie tylko gotowe narzędzia pracy, ale pomoże również w uwzględnieniu w ramach zajęć tematów Edukacji Globalnej zawartych od 2009 roku w podstawie programowej na wszystkich szczeblach nauczania.

Wierzmy, że w oparciu o współpracę z odpowiedzialnymi za wychowanie młodego pokolenia oraz troskę o rozwój jesteśmy w stanie stworzyć wśród dzieci i młodzieży poczucie odpowiedzialności za swoje decyzje, w szczególności dotyczące otaczającego społeczeństwa.

Życzymy Państwu widocznych owoców pracy, a także satysfakcji z realizowanych działań.

Salezjański Wolontariat Misyjny
MŁODZI ŚWIATU

/ OPIS PROGRAMU

Projekt „Razem dla Rozwoju – aktywna Edukacja Globalna w szkołach” jest kontynuacją działań z 2013 roku. Program projektu zakłada zrealizowanie sześciu 45-minutowych lekcji z zakresu Edukacji Globalnej na przestrzeni całego roku szkolnego. Proponowane bloki lekcyjne dotyczą problemów społecznych i globalnych współzależności, których obchody zostały wpisane w kalendarium dni społecznościowych. Podsumowaniem spotkań będą organizowane przez uczniów trzy inicjatywy edukacyjne, nawiązujące do zrealizowanych zagadnień, które jednocześnie mogą wpisać się w kalendarium życia szkoły. Proponowane wydarzenia mają odnieść się do Tygodnia Edukacji Globalnej, Światowego Dnia Wody i Światowego Dnia Dzieci Ulicy. W listopadzie uczestnicy zostaną zaproszeni do promocji Tygodnia Edukacji Globalnej w swoim środowisku szkolnym. W przypadku Światowego Dnia Wody i Światowego Dnia Dzieci Ulicy propozycją jest odniesienie się do społeczeństwa lokalnego, a dalej nawiązanie współpracy z mediami.

Przygotowany pakiet edukacyjny zawiera scenariusze lekcji dodatkowe informacje dot. Edukacji Globalnej oraz listę dni społecznego zaangażowania. Do pakietu dołączony jest również nośnik pamięci (pendrive), na którym znajdują się scenariusze zajęć w wersji elektronicznej oraz materiały multimedialne.

/ JAK KORZYSTAĆ ZE SCENARIUSZY ZAJĘĆ?

Książeczka zawiera cztery konspekty lekcji wraz z załącznikami (załączniki multimedialne znajdują się na pendrivie). Kolejność realizowania sugerowana jest względem sąsiedztwa z obchodami poszczególnych dni społecznego zaangażowania – daty są zaznaczone przy każdym scenariuszu. Całość publikacji znajduje się również w wersji elektronicznej na nośniku pamięci, przez co istnieje możliwość drukowania kart pracy bądź przepisywania ich zawartości przez uczniów do zeszytów. Szczegółowe instrukcje znajdują się w odpowiednich punktach scenariuszy.

/ KILKA SŁÓW O EDUKACJI GLOBALNEJ

Edukacja Globalna to część kształcenia obywatelskiego i wychowania, która rozszerza ich zakres przez uświadamianie istnienia zjawisk i współzależności globalnych. Jej głównym celem jest przygotowanie odbiorców do stawiania czoła wyzwaniom dotyczącym całej ludzkości. Przez współzależności rozumiemy wzajemne powiązania i przenikanie systemów kulturowych, środowiskowych, ekonomicznych, społecznych, politycznych i technologicznych.

Źródło: www.polskapomoc.gov.pl

Działania związane z Edukacją Globalną sprzyjają kształtowaniu postaw odpowiedzialności, szacunku, uczciwości, otwartości, odpowiedzialności, osobistego zaangażowania, gotowości do podjęcia nauki. Wynika więc z tego, że to zbiorowe określenie, które dotyczy typów edukacji związanej ze zmianami społecznymi, lokalnymi i globalnymi, skierowane na perspektywę budowy sprawiedliwego świata.

Do aktualnych wyzwań globalnych zaliczyć można m.in.:

- zapewnienie pokoju i bezpieczeństwa na świecie,
- poprawę jakości życia w krajach Globalnego Południa,
- ochronę praw człowieka,
- zapewnienie zrównoważonego rozwoju,
- budowanie partnerskich relacji gospodarczych i społecznych pomiędzy krajami Globalnej Północy i Globalnego Południa.

Szczególnie istotne w Edukacji Globalnej jest:

- tłumaczenie przyczyn i konsekwencji opisywanych zjawisk,
- przedstawianie perspektywy Globalnego Południa,
- rozumienie świata jako złożonego i dynamicznie zmieniającego się systemu,
- kształtowanie krytycznego myślenia i zmiany postaw,
- ukazywanie wpływu jednostki na globalne procesy i wpływu globalnych procesów na jednostkę.

/ KONSPEKT I

„Edukacja nie dla każdego?”

Konspekt z zakresu Edukacji Globalnej
dla klas 4-6 szkoły podstawowej

/przedstawienie zagadnienia:

Edukacja to proces, w którym człowiek bierze udział całe życie. Ma ona wymiar nieformalny, poprzez wychowywanie się w rodzinie i społeczeństwie, jak i formalny, poprzez uczęszczanie do szkoły. Chociaż prawo do nauki, to jedno z podstawowych praw człowieka, szacuje się, że 75 milionów dzieci nie chodzi do szkoły podstawowej, a blisko 200 milionów dzieci w krajach rozwijających się pracuje fizycznie. Edukacja rozumiana może być jako prawo poprawiające sytuację grup i jednostek, a jednocześnie jest jednym z najważniejszych narzędzi pozwalających dzieciom i dorosłym wydostać się z ekonomicznego marginesu i w pełni uczestniczyć w życiu społecznym. Cały sens powszechnej edukacji podstawowej polega nie tylko na tym, by dziecko zostało zapisane do szkoły. Ważna jest przede wszystkim jakość edukacji i regularność w korzystaniu z niej, a także zdobycie podstawowych umiejętności w czytaniu i pisaniu. Niestety dzisiaj na świecie, z powodu ograniczonego dostępu do edukacji, żyje ponad 775 milionów analfabetów, a dzieci w wieku szkolnym, które nie uczęszczają do szkoły, najczęściej nie mają na to żadnego wpływu.

/cel zajęć:

uświadomienie uczniom roli edukacji w ich życiu oraz problemu z dostępem do edukacji w krajach Globalnego Południa

/czas trwania:

45 min.

/metody:

pantomima, dyskusja, praca indywidualna, symulacja, wykład, prezentacja multimedialna

/środki:

krzyżówka (załącznik 1), długopisy, kartki A4, markery, taśma papierowa lub sznurek, film „Robi” (zał. multimedialny 1)

/przebieg zajęć:

1. Wprowadzenie

Nauczyciel przedstawia uczniom temat zajęć: Edukacja nie dla każdego? Wyjaśnia, że spotkanie będzie poświęcone zróżnicowanemu dostępowi do edukacji w różnych częściach świata.

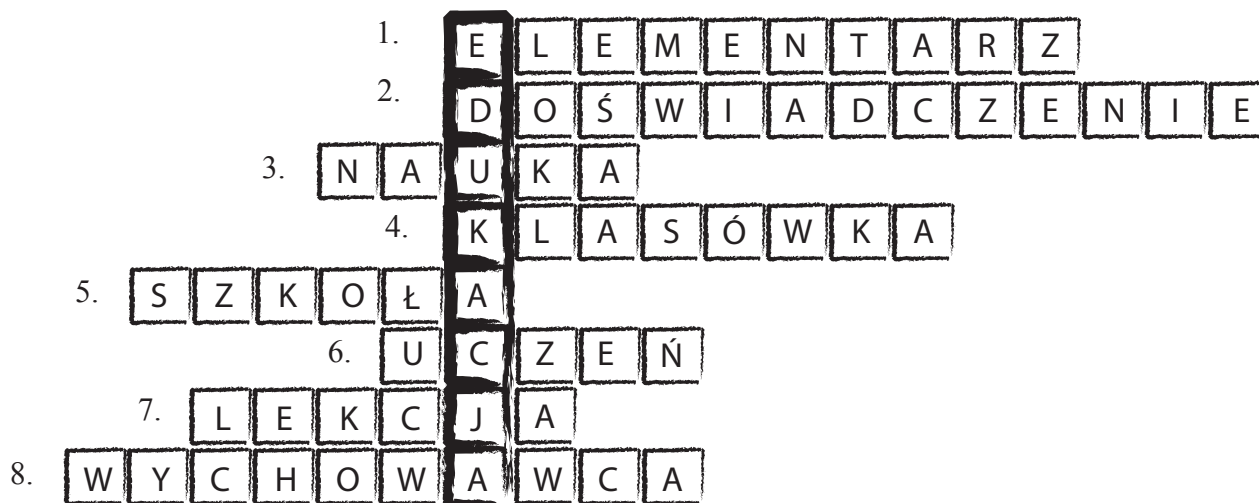
2. Kim będę za 10 lat?

Prowadzący siada z uczniami w okręgu i prosi, aby zastanowili się nad odpowiedzią na pytanie: kim będę za 10 lat? Następnie nauczyciel wyjaśnia, że odpowiedź na pytanie uczniowie będą przedstawiać w formie pantomimy – przedstawienia, w którym nie używa się głosu, a jedynie gestów i mowy ciała. W zależności od ilości osób w klasie, pantomimę prezentuje każdy uczeń bądź kilku chętnych, a pozostali odgadują prawidłowe odpowiedzi.

Po zakończeniu zadania nauczyciel prosi uczniów, by wymienili czego potrzebują, aby zrealizować założony cel czy wykonywać wymarzony zawód. Wszystkie odpowiedzi należy zapisać na tablicy.

3. Krzyżówka edukacyjna

Nauczyciel rozdaje uczniom krzyżówki (załącznik 1), a następnie prosi ich o indywidualne rozwiązanie.

HASŁO: EDUKACJA

1. pierwsza książka, z której uczymy się czytać
2. kiedy uczymy się czegoś nie z książek, a przez czynności
3. „ucz się ucz, bo ... to potęgi klucz”
4. sprawdzian naszej wiedzy z lekcji
5. budynek, w którym są klasy
6. w klasie z nauczycielem
7. trwa 45 minut
8. nauczyciel, który jest opiekunem klasy

Prowadzący, wspólnie z uczniami, odczytuje hasło krzyżówki, po czym wyjaśnia, że edukacja to proces nauki formalnej (odbywającej się w szkole), jak i nieformalnej (w której człowiek uczestniczy całe życie, poprzez doświadczenie). Nawiązuje również do poprzedniego ćwiczenia, wyjaśniając, że edukacja jest integralną częścią dorastania, jak i całego życia, również w drodze do realizacji marzeń. W oparciu o przedstawienie zagadnienia, prowadzący zwraca uwagę, że w różnych częściach świata, istnieje duży problem z dostępem do edukacji już na poziomie podstawowym.

4. Film „Robi”

Nauczyciel, wraz z uczniami, ogląda film pt. „Robi” (zał. multimedialny 1; <http://vimeo.com/89412337>), przedstawiający historię ucznia z Indii. Po obejrzeniu filmu nauczyciel zadaje dzieciom pytania:

Kim jest Robi?

Chłopiec mieszkający w Indiach, który uczęszcza do szkoły technicznej.

Jak wygląda jego plan dnia?

Robi rano bierze prysznic w zimnej wodzie przy studni, a po zjedzeniu śniadania jedzie rowerem do szkoły. Po szkole odrabia lekcje i pracuje, by zarobić pieniądze na edukację.

Jakie obowiązki, oprócz nauki, chłopiec wykonuje każdego dnia?

Chłopiec pracuje jako krawiec.

Co Robi musi robić, by chodzić do szkoły?

Robi każdego dnia wykonuje dodatkowe prace, by zarobić pieniądze na swoją edukację.

5. Daleko od edukacji

Prowadzący zawiesza na ścianie lub tablicy uprzednio przygotowane dwie kartki z napisem „Polska” i „Indie”. Następnie dzieli uczniów na dwie grupy i jedna z nich ustawia się w szeregu pod kartką „Polska”, a druga pod kartką „Indie”. Nauczyciel wyjaśnia, że jedna grupa wcieli się w rolę uczniów z Indii, odwołując się do obejrzanego filmu, a druga pozostanie grupą uczniów z Polski.

W sali lekcyjnej nauczyciel rozkłada sznurek lub przykleja do podłogi taśmę, na której mają stanąć uczniowie, by rozpocząć grę dotyczącą nierówności w dostępie do edukacji.

W czasie gry nauczyciel odczytuje kolejno zdania. Grupa uczniów, której dotyczy dane stwierdzenie, robi krok do przodu. W nawiasach podano kraje, których dotyczą poszczególne stwierdzenia.

Zdania do gry o nierównościach:

W moim kraju wszystkie dzieci mogą chodzić do szkoły. **(Indie/Polska)**

W moim kraju edukacja jest bezpłatna dla wszystkich. **(Polska)**

W moim kraju większość dzieci i młodzieży ma dostęp do komputera i Internetu. **(Polska)**

W moim kraju, niektóre dzieci muszą pracować, aby zarobić pieniądze potrzebne by pójść do szkoły. **(Indie)**

W moim kraju uczeń ma obowiązek uczyć się systematycznie, pracować nad własnym rozwojem, aktywnie uczestniczyć w zajęciach lekcyjnych i życiu szkoły. **(Indie/Polska)**

W moim kraju, dzieci swój wolny czas poświęcają zabawie. **(Polska)**

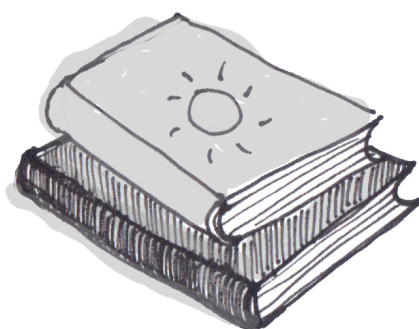
W moim kraju uczniowie mają prawo do odpoczynku w czasie przerw świątecznych i ferii. **(Polska)**

W moim kraju uczeń ma obowiązek przestrzegać praw obowiązujących w szkole. **(Indie/Polska)**

Jako podsumowanie gry, nauczyciel podkreśla, w których momentach uczniowie mogli iść do przodu, a w których zostali na swoim miejscu. Zadaje uczniom pytanie, jak by się czuli, gdyby musieli pracować i nie mieli możliwości chodzenia do szkoły oraz spędzania wolnego czasu na zabawach z przyjaciółmi, a zamiast tego musieli by pracować.

6. Podsumowanie

Na podstawie przeprowadzonych zadań nauczyciel wyjaśnia uczniom problem zróżnicowanego dostępu do edukacji w różnych częściach świata, w szczególności w krajach Globalnego Południa. Jako powtórzenie, wymienia raz jeszcze powody, dla których edukacja jest istotnym aspektem rozwoju, a także zwraca uwagę na ubóstwo oraz przymus pracy milionów dzieci na całym świecie, które nie mogą chodzić do szkoły.

/ KONSPEKT II

„Wolontariuszem być”

Konspekt zajęć z Edukacji Globalnej
dla klas 4-6 szkoły podstawowej

/przedstawienie zagadnienia:

Mieszkańcy różnych części świata stawiają czoła różnym problemom związanym z ubóstwem materialnym, jak i duchowym, trudnymi warunkami ekonomicznymi czy sytuacją związaną z konfliktami wojennymi. Osoby, które zauważają te potrzeby i problemy drugiego człowieka oraz starają się im zaradzić angażują się w wolontariat i sami stają się wolontariuszami. Wolontariat to jednocześnie szansa na zdobycie nowych umiejętności, na poznanie ludzi i otaczającego ich świata, w wymiarze globalnym, jak i lokalnym. Dla wolontariusza ważnym aspektem jest jego motywacja do pracy, która jest dobrowolna i bezpłatna. Może mieć ona charakter lokalny – wspierając lokalne inicjatywy społeczne oraz samorządowe placówki socjalne czy ogólnopolski lub międzynarodowy, włączając się w działania formalnie działających organizacji pozarządowych.

/cel zajęć:

przybliżenie pojęcia wolontariatu oraz wskazanie możliwości zaangażowania

/czas trwania:

45 min.

/metody:

praca w grupach, prezentacja multimedialna, praca indywidualna, kalambury

/środki:

kartki A4, markery, długopisy, definicja wolontariatu (załącznik 1), schemat domu (załącznik 2), hasła do kalamburów (załącznik 3), film pt. „Misja 2012” (zał. multimedialny 1)

/przebieg zajęć:

1. Wprowadzenie

Nauczyciel przedstawia uczniom temat zajęć: Wolontariuszem być. Pyta czy znają pojęcia wolontariat i wolontariusz.

2. Moja definicja wolontariatu

Prowadzący dzieli uczniów na trzy grupy. Każdej z nich rozdaje pociętą przez siebie kartę pracy (załącznik 1). Na wycinkach znajdują się pojęcia dotyczące wolontariatu. Każda z grup ma za zadanie ułożyć puzzle i odczytać definicję wolontariatu.

Wolontariat – dobrowolna, bezpłatna, świadoma działalność na rzecz innych wykraczająca poza związki rodzinne, koleżeńskie, przyjacielskie. (Malwina Kostrzewa, socjolog)

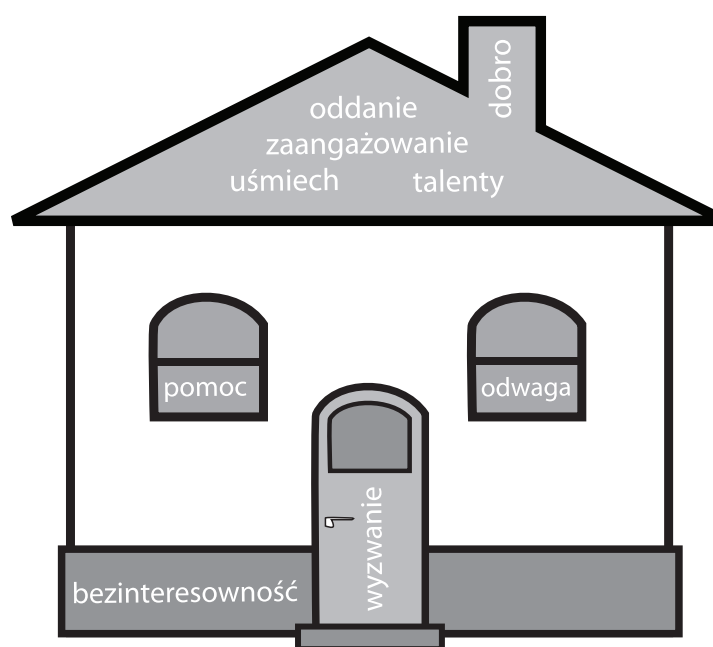
Wolontariat – jest poświęceniem czasu i energii na rzecz społeczności lokalnej osób spoza rodziny, na rzecz rozwoju środowiska. Ma charakter bezpłatny z wyjątkiem zwrotu kosztów poniesionych w związku z wykonywanym świadczeniem. (Karolina Wieczorko, pedagog)

Wolontariat – to dobrowolne i nieodpłatne działania świadczone na rzecz innych wykraczające poza więzi rodzinne i koleżeńskie. (SWM Młodzi Światu)

3. Cechy wolontariusza

Nauczyciel przedstawia uczniom przykładowy schemat domu (załącznik 2). Każdy uczeń maluje w swoim zeszyte podobny rysunek. Zadaniem uczniów jest zastanowienie się, a następnie wypisanie cech wolontariusza w poszczególne elementy domu. Każda z części domu odnosi się do konkretnej cechy wolontariusza. Na przykład fundament to bezinteresowność pracy wolontariusza, drzwi symbolizują nieznaną wyzwanie, okna to pomoc i odwaga, które są niezbędne do wykonywania pracy. Dach to oddanie, zaangażowanie i uśmiech, by osoby, którym pomaga wolontariusz, czuły się bezpiecznie.

Po zakończeniu zadania uczniowie prezentują swoje prace i wspólnie z prowadzącym omawiają cechy wolontariusza.

4. Kalambury

Nauczyciel dzieli osoby w klasie na dwie grupy. Przedstawiciele każdej z grup pokazują swojej drużynie wylosowane hasła dotyczące pracy wolontariusza, bez użycia słów. Zadaniem drużyny jest odgadnąć przedstawione hasła (załącznik 3).

5. Film „Misja 2012”

Prowadzący włącza uczniom materiał filmowy pt. „Misja 2012” (zał. multimedialny 1; <http://vimeo.com/45709470>) dotyczący pracy wolontariuszy misyjnych SWM Młodzi Światu, który ukazuje różne prace wykonywane przez młodych ludzi w ramach wolontariatu. Nauczyciel prosi uczniów, żeby zwrócili uwagę w jakich krajach pracowali wolontariusze i czym się zajmowali.

6. Podsumowanie

Nauczyciel podsumowuje przebieg zajęć przypominając poznane pojęcia i różnorodność form pracy wolontariusza. Zachęca także uczniów do zaangażowania się w pomoc innym.

/ KONSPEKT III

„Każdy inny wszyscy równi, czyli spotkanie z prawami człowieka”

Konspekt z Edukacji Globalnej
dla klas 4-6 szkoły podstawowej

/przedstawienie zagadnienia:

Każdy człowiek jest inny, jednak stając jeden obok drugiego – wszyscy jesteśmy równi. Ludzi może różnić wiek, płeć, rasa, wyznanie czy pochodzenie etniczne, jednak każdemu przysługuje dostęp do dóbr i jednakowe traktowanie, określone mianem praw człowieka. Fundamentem do przyjętych i określonych praw jest niezbywalna godność każdego człowieka. Prawa człowieka to podstawowe normy przysługujące każdemu z nas, wynikające z samego faktu bycia człowiekiem np.: prawo do życia, wolność słowa, wolność zrzeszania się, czy prawo do edukacji, ochrona zdrowia czy przynależność narodowa. Te i inne prawa zostały wymienione w Powszechnej Deklaracji Praw Człowieka z 10 grudnia 1948 roku, uchwalonej przez Organizację Narodów Zjednoczonych oraz wszystkie państwa członkowskie. Konflikty, wojny czy polityka społeczna krajów na różnych kontynentach powoduje, że prawa człowieka bardzo często są łamane. Do głównych powodów ich łamania należą poglądy polityczne, rasa, przynależność etniczna czy religia – każda odmienność może spowodować naruszenie ludzkiej godności, na co nie powinien zgadzać się żaden człowiek.

/cel zajęć:

zapoznanie uczniów z pojęciem praw człowieka oraz ich definicją w Powszechnej Deklaracji Praw Człowieka

/czas trwania:

45 min.

/metody:

praca manualna, praca grupowa, dyskusja, wykład, prezentacja multimedialna

/środki:

kredki, flamastry, kartki, brystol, zdjęcia dzieci (zał. multimedialny 1)

/przebieg zajęć:

1. Wprowadzenie

Nauczyciel przedstawia uczniom temat zajęć: Każdy inny wszyscy równi, czyli spotkanie z prawami człowieka. Tłumaczy, że w poszczególnych ćwiczeniach podczas spotkania dowiedzą się czym są prawa człowieka i w jakiej formie obowiązują na całym świecie.

2. Moja wizytówka

Nauczyciel prosi, aby każdy uczeń na kartce A4 przygotował swoją wizytówkę, która będzie zawierać następujące informacje: imię, nazwisko, wiek, miejsce zamieszkania, kraj, płeć, kolor skóry.

Prace, prócz opisanych informacji, mogą zostać pokolorowane lub przyozdobione.

Po zakończeniu pracy chętne osoby przedstawiają swoją wizytówkę.

3. Mieszkańcy innych kontynentów

Nauczyciel dzieli uczniów na pięć grup (podziału można dokonać poprzez odliczanie według nazw pięciu kontynentów). Uczniowie oglądają zdjęcia dzieci z różnych części świata (zał. multimedialny 1) i na podstawie obserwacji, analogicznie do pierwszego zadania, mają stworzyć wizytówkę mieszkańca jednego z pięciu kontynentów. Wizytówka ma zawierać: imię, nazwisko, wiek, miejsce zamieszkania, kraj, płeć, kolor skóry.

Po zakończeniu pracy nauczyciel zadaje klasie pytania:

- Jakie informacje na ich własnych wizytówkach i dzieci z innych kontynentów są różne?
- Jakie informacje na ich własnych wizytówkach i dzieci z innych kontynentów są jednakowe?
- Czy, pomimo różnic, każdy jest człowiekiem?

Przykładowe odpowiedzi:

- kolor skóry, wiek, kraj pochodzenia (różnice)
- płeć, imię (podobieństwa)

Prowadzący zwraca uwagę, że zarówno w ich klasie, jak i na całym świecie są osoby, które mają różne imiona, datę urodzenia czy zainteresowania, ale łączą je: płeć, wiek, kraj pochodzenia, a przede wszystkim fakt bycia człowiekiem. Odwołuje się do definicji, że człowiek to osoba ludzka, która ma odrębny sposób myślenia, zainteresowania, wiek czy płeć. Bez względu na różnice, każdy zasługuje na taki sam szacunek.

4. Powszechna Deklaracja Praw Człowieka

Nauczyciel prosi uczniów, by pozostając w tych samych grupach, zastanowiły się, czego potrzebują dzieci i dorośli na różnych kontynentach. Efekty burzy mózgów mają narysować na brystolu, uprzednio rozdany każdej z grup.

Przykłady odpowiedzi:

woda, leki, książki, dom, cukierek, muzyka

Następnie grupy przedstawiają całej klasie efekty swojej pracy i wspólnie nazywają to prawami, rozpoczynając zdanie od: „mamy prawo do ...” (np. mamy prawo do muzyki, mamy prawo do książek, mamy prawo do mieszkania w domu). Nauczyciel wszystkie nazwane prawa zapisuje na tablicy.

Prowadzący wyjaśnia grupie, że takie prawa – choć inaczej nazwane – istnieją w rzeczywistości. Cała grupa tworzy wspólną definicję praw człowieka, według skojarzeń, które mają zostać zapisane na tablicy.

Nauczyciel przedstawia definicję praw człowieka, zawartą w przedstawieniu zagadnienia.

5. Podsumowanie

Nauczyciel wyjaśnia, że każdy, bez względu na miejsce zamieszkania, ma swoje prawa a władze kraju, w którym mieszka powinny tego przestrzegać. Zostało to zapisane w Powszechnej Deklaracji Praw Człowieka.

/ KONSPEKT IV

„Woda – życiodajna substancja”

Konspekt zajęć z Edukacji Globalnej
dla klas 4-6 szkoły podstawowej

/przedstawienie zagadnienia:

Woda jest bezbarwną, bezwoną i pozbawioną smaku substancją niezbędną do życia wszystkim organizmom na całym świecie. Prowadzenie zdrowego stylu życia wymaga, by codziennie przyjmować półtora litra wody. W krajach Globalnego Południa dostęp do wody pitnej jest bardzo ograniczony. Jak podaje Światowa Organizacja Zdrowia, ok. 884 miliony ludzi cierpi z powodu braku dostępu do źródeł wody zdatnej do spożycia. W przeważającej mierze problem ten dotyczy mieszkańców Azji czy Afryki. Już od najmłodszych lat potrzebne jest uświadamianie dzieci i młodzieży o zaistniałym problemie, jego skutkach w świecie globalnych współzależności i możliwych sposobach zapobiegania. Brak wody oznacza brak roślin i zwierząt, co w konsekwencji powoduje pojawienie się zjawiska głodu. Brak dostępu do czystej wody to także zwiększona podatność na choroby, dlatego w krajach Globalnego Południa zanotowano coroczny wzrost zachorowań. Na ziemi tylko 3% wód to wody słodkie zdatne do picia. Polska jest jednym z najbardziej zagrożonych państw pod względem dostępu do wody. Na jednego mieszkańca rocznie przypada 1700 m³, gdzie w Europie jest to średnio 5100 m³.

/cel zajęć:

uwrażliwienie na problem dostępu do czystej wody pitnej oraz zwrócenie uwagi na sposoby zapobiegania problemowi

/czas trwania:

45 min.

/metody:

piosenka, praca z tekstem, praca indywidualna, dyskusja, praca w grupach

/środki:

karta pracy ucznia (załącznik 1), mapa świata (zał. multimedialny 1), piosenka „Świat bez wody” (zał. multimedialny 2), tekst piosenki „Świat bez wody” (zał. multimedialny 3), kartki papieru, markery, duże arkusze papieru, film „Budowa studni w Tanzanii” (zał. multimedialny 4)

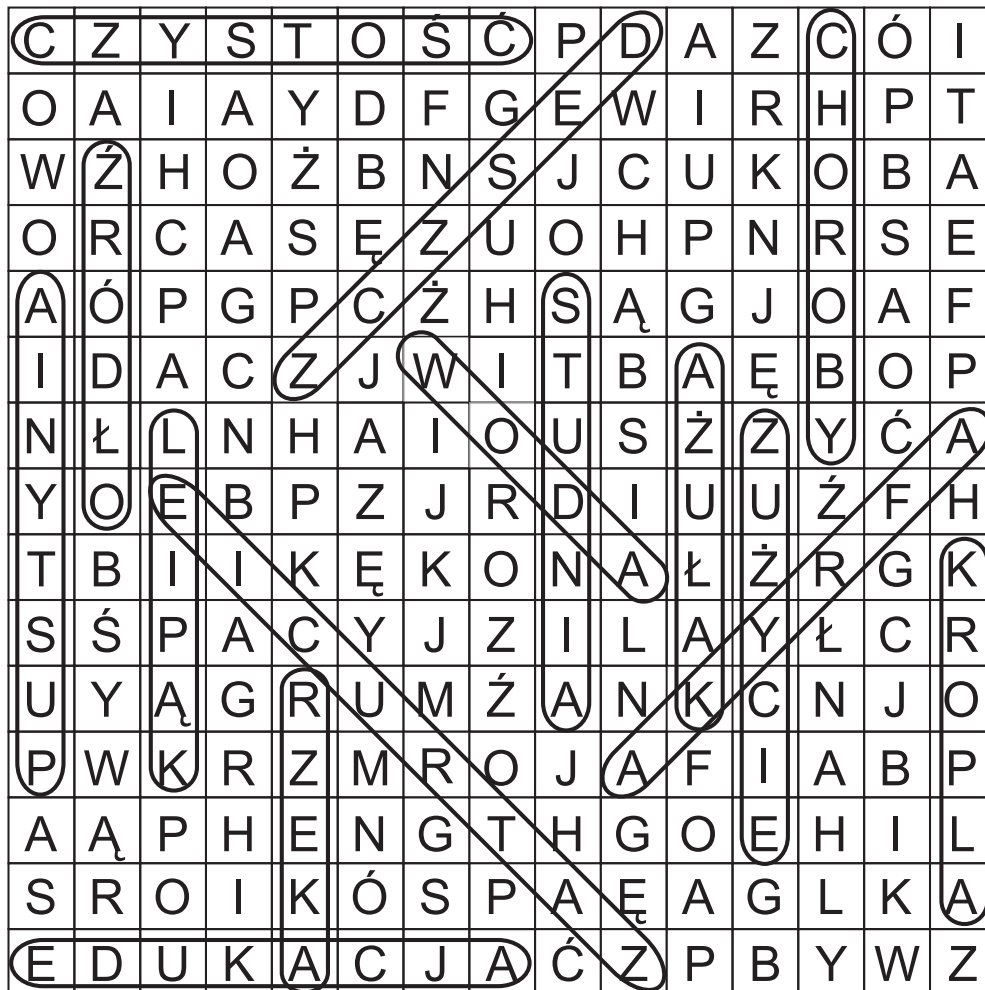
/przebieg zajęć:

1. Wprowadzenie

Nauczyciel przedstawia uczniom temat lekcji: Woda – życiodajna substancja. Rozdaje uczniom karty pracy (załącznik 1) i wyjaśnia, że mają za zadanie odnaleźć i zakreślić słowa związane z wodą oraz tematem spotkania.

woda, edukacja, źródło, kropla, studnia, deszcz, rzeka, choroby, zatrucie, Afryka, pustynia, kałuża, czystość, zużycie, kąpiel

2. Woda na świecie

Nauczyciel pokazuje uczniom dużą mapę świata (zał. multimedialny 1) i wskazuje miejsca w których znajdują się zbiorniki wody na świecie (oceany, morza, rzeki, jeziora). Wyjaśnia, że mimo tego, że oceany i inne wody zajmują bardzo dużą powierzchnię ziemi to jedynie 3% naszych wód to wody słodkie, zdatne do spożycia pozostałe to wody słone.

Najwięcej wody zdatnej do picia znajduje się w lodowcach, z których niemożliwe jest korzystanie. Wskazuje uczniom lodowce i państwo Norwegię, które jako jedyne z państw skandynawskich jest krajem wykraczającym w swoich zasobach wodnych ponad przeciętną normę.

3. Świat bez wody

Prowadzący włącza uczniom piosenkę „Świat bez wody” (zał. multimedialny 2). Po przesłuchaniu utworu wyświetla tekst piosenki (zał. multimedialny 3; opcjonalnie nauczyciel rozdaje każdemu z uczniów kopię tekstu) i prosi o jego przeczytanie.

ŚWIAT BEZ WODY

słowa: Elżbieta Buczyńska

muzyka: Czesław Paluch

*Ten kto wodę marnotrawi
zapomina, że być może
przyjdzie czas, że jej nie będzie.
I nic wtedy nie pomoże.
Ni modlitwy, ni zaklęcia,
żadne czary, żadne groźby.
Zniknie woda, życie zniknie.
Nie pomogą żadne prośby.*

Ref:

*Kiedy wyschną wszystkie źródła,
kiedy wszystkie rzeki zginą,
ani ptaki nie przylecą,
ani ryby nie przyłyną,
ani drzewa nie urosną,
ani człowiek żyć nie będzie.
Ziemia zmieni się w pustynię.
Zapanuje cisza wszędzie.*

*Świat bez wody to świat martwy.
Bez drzew, kwiatów i motyli.
W którym wszystko wiatr wysuszy.
Słońce spali w jednej chwili.
Starą prawdę czas powtórzyć
i znów zrobić to odkrycie,
że bez wody żyć nie sposób.
Woda – to po prostu życie.*

Nauczyciel zadaje pytania dotyczące treści piosenki:

- Co się stanie, gdy na świecie zabraknie wody?
- Jak będzie wtedy wyglądać Ziemia?
- Co się stanie ze zwierzętami i roślinami?
- Jaka będzie reakcja ludzi na taki stan?
- Czy we wszystkich krajach używana jest woda zdatna do picia?
- Jakie mogą być konsekwencje picia brudnej wody?

Przykładowe odpowiedzi:

- Gdy na ziemi zabraknie wody, zniknie życie.
- Ziemia wyglądać będzie jak pustynia.
- Zwierzęta nie będą mogły żyć, nie będą mogły rosnąć, pływać.
- Ludność straci pożywienie, człowiek nie będzie mógł funkcjonować bez wody.
- Nie, są regiony, w których ludzie mają tylko brudną wodę do spożywania.
- Choroby, zatrucia, zakażenia, czasami nawet śmierć.

4. Jak zapobiegać utracie wody?

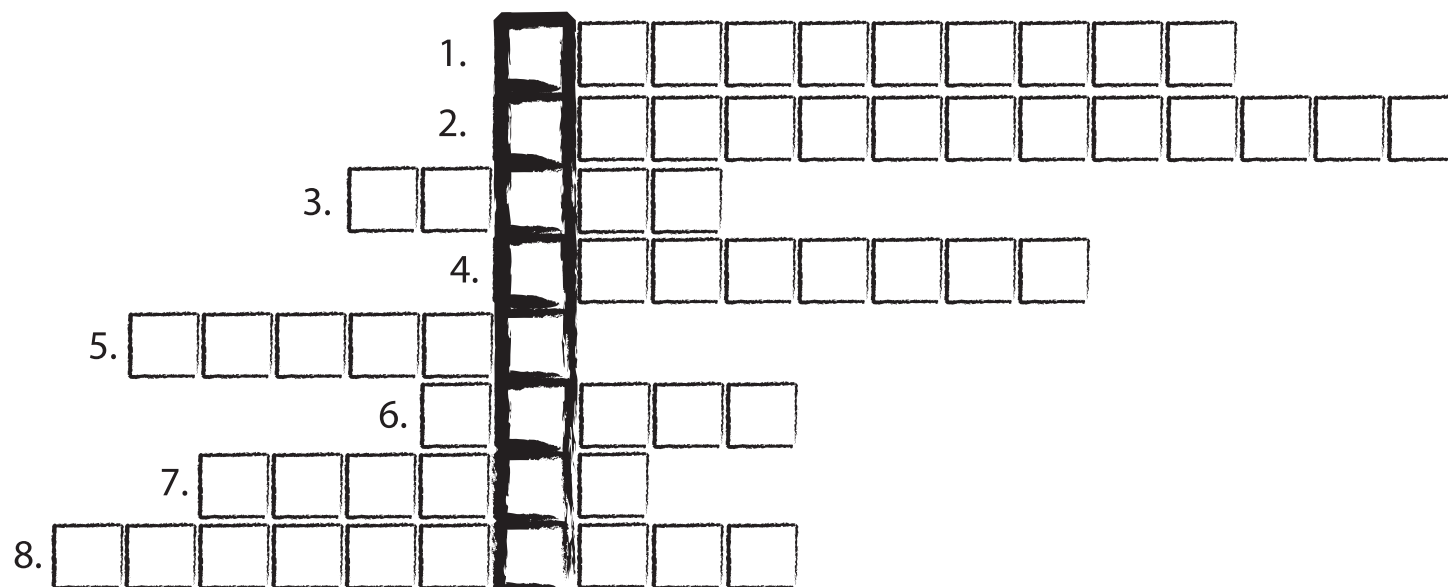
Nauczyciel dzieli uczniów na cztery grupy. Każda z nich dostaje jedno działanie, które pokazuje jak możemy szanować wodę. Zadaniem uczniów jest przedstawić krótką scenkę, w której zostaną przedstawione poniższe zagadnienia.

- a) zakręcamy kran podczas mycia zębów
- b) oszczędzamy wodę podczas mycia naczyń
- c) pomagamy w zbiórkach na budowę studni
- d) zamiast długich kąpieli bierzemy prysznic

5. Podsumowanie

Po zakończeniu ćwiczeń prowadzący włącza uczniom materiał filmowy „Budowa studni w Tanzanii” (zał. multimedialny 4; [/http://vimeo.com/75201619](http://vimeo.com/75201619)), który zobrazuje problem dostępu do wody pitnej w Tanzanii. Jednocześnie pokaże metody pomocy, jakie oferowane są dla mieszkańców różnych części świata.

1. pierwsza książka, z której uczy się czytać
2. kiedy uczy się czegoś nie z książek, a przez czynności
3. „ucz się uczyć, bo ... to potęgi klucz”
4. sprawdzian naszej wiedzy z lekcji
5. budynek, w którym są klasy
6. w klasie z nauczycielem
7. trwa 45 minut
8. nauczyciel, który jest opiekunem klasy

HASŁO:

Wolontariat – dobrowolna, bezpłatna,
świadoma działalność na rzecz innych
wykraczająca poza związki rodzinno,
koleżeńsko, przyjacielskie.

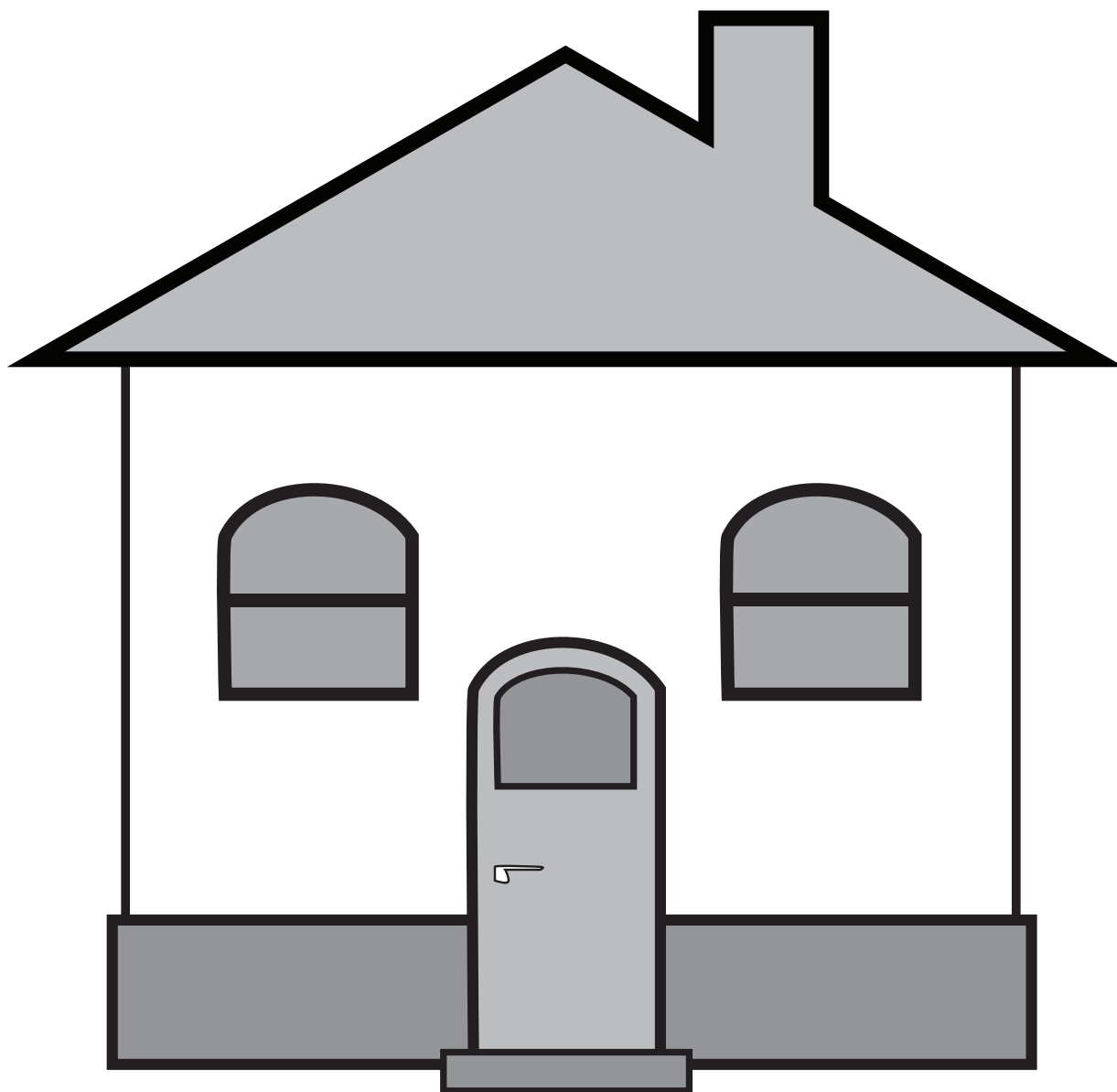
(Malwina Kostrzewa, socjolog)

Wolontariat – to dobrowolne i
nieodpłatne działania świadczone
na rzecz innych wykraczające poza
więzi rodzinne i koleżeńskie.

(SWM Młodzi Światu)

Wolontariat – jest poświęceniem czasu i energii na rzecz społeczności lokalnej osób spoza rodziny, na rzecz rozwoju środowiska. Ma charakter bezpłatny z wyjątkiem zwrotu kosztów poniesionych w związku z wykonywanym świadczeniem.
(Karolina Wieczorko, pedagog)

nauczyciel w szkole
budowniczy na budowie
lekarz w szpitalu
strażak

C	Z	Y	S	T	O	Ś	Ć	P	D	A	Z	C	Ó	I
O	A	I	A	Y	D	F	G	E	W	I	R	H	P	T
W	Ż	H	O	Ż	B	N	S	J	C	U	K	O	B	A
O	R	C	A	S	Ę	Z	U	O	H	P	N	R	S	E
A	Ó	P	G	P	C	Ż	H	S	Ą	G	J	O	A	F
I	D	A	C	Z	J	W	I	T	B	A	Ę	B	O	P
N	Ł	L	N	H	A	I	O	U	S	Ż	Z	Y	Ć	A
Y	O	E	B	P	Z	J	R	D	I	U	U	Ż	F	H
T	B	I	I	K	Ę	K	O	N	A	Ł	Ż	R	G	K
S	Ś	P	A	C	Y	J	Z	I	L	A	Y	Ł	C	R
U	Y	Ą	G	R	U	M	Ż	A	N	K	C	N	J	O
P	W	K	R	Z	M	R	O	J	A	F	I	A	B	P
A	Ą	P	H	E	N	G	T	H	G	O	E	H	I	L
S	R	O	I	K	Ó	S	P	A	Ę	A	G	L	K	A
E	D	U	K	A	C	J	A	Ć	Z	P	B	Y	W	Z

STYCZEŃ

8 – Światowy Dzień Walki z Analfabetyzmem

MARZEC

21 – Międzynarodowy Dzień Eliminacji
Dyskryminacji Rasowej
22 – Światowy Dzień Wody

KWIECIEŃ

7 – Światowy Dzień Zdrowia
12 – Światowy Dzień Dzieci Ulicy
22 – Dzień Ziemi
25 – Światowy Dzień Walki z Malaria

CZERWIEC

1 – Dzień Dziecka
12 – Światowy Dzień Przeciwno Przymusowej Pracy Dzieci
16 – Dzień Dziecka Afrykańskiego
21 – Światowy Dzień Modlitw o Pokój

WRZESIEŃ

14 – Dzień Środków Społecznego Przekazu

PAŹDZIERNIK

14 – Dzień Edukacji Narodowej
16 – Światowy Dzień Żywności
17 – Międzynarodowy Dzień na Rzecz Eliminacji Ubóstwa

LISTOPAD

20 – Dzień Praw Dziecka

GRUDZIEŃ

1 – Światowy Dzień AIDS
5 – Międzynarodowy Dzień Wolontariatu
10 – Dzień Praw Człowieka